

REDOVISNING INTERNATIONELLT KULTURUTBYTE TEATER

Av Sofia Norlin, regissör

Nomadskolan/Théâtre du Soleil Skådespelarworkshop

10-21 aug 2015 Fårö

Initiativtagare/konstnärlig koordinator/tolk:
Sofia Norlin

Ansvarig för workshopen:
Simon Norrthon

Skådespelare/Prefekt vid Institutionen för Skådespeleri
Stockholms Dramatiska Högskola

Foton av Lennart R Svensson (sida 1) och Simon Norrthon (sida 2-7).

Reza Rajabee, Eve Doé-Bruce och Arman Saribekyan från Théâtre du Soleil hjälper workshopdeltagarna med Commedia dell'Arte-maskerna.

Hur och när genomförde vi kulturutbytet?

Théâtre du Soleils skådespelarworkshop på Fårö är en del av Nomadskolan, teatertruppens internationella fortbildningsprojekt för skådespelare, och genomfördes i ett teatertält vid Bergmancenter på Fårö 10-21 augusti 2015.

Workshopen är även ett europeiskt samarbete mellan Théâtre du Soleil, Stockholms Dramatiska Högskola och Oxford University.

Av 147 ansökande gjordes ett urval i juni på Stockholms Dramatiska Högskola av Serge Nicolaï och Martial Jacques, skådespelare från Théâtre du Soleil: 59 skådespelare deltog i workshopen, 45 kvinnor och 14 män, både unga, nyutbildade skådespelare och äldre, erfarna.

De flesta deltagarna kom från Sverige, men också från Tyskland, Schweiz, Brasilien, Frankrike och Finland. Ett tiotal observatörer följde workshopen, både skådespelare, regissörer, teaterproducenter, teaterforskare och teaterlärare.

Teaterworkshopens innehåll

Teaterworkshopen tog plats kl 10-17 måndag-fredag i ett stort teatertält som Stockholm Dramatiska Högskola byggt upp på en asfaltsplan omgärdad av grässlånter vid Bergmancenter på Fårö. Workshopsdeltagarna anordnade dagligen en gemensam uppvärmning på gräsplanen och vädret var fantastiskt under hela perioden med mycket sol och lite vind. Vi kunde därför även äta lunch utomhus och ha filmvisningar kl 19 varje kväll i tältet. Där visade Théâtre du Soleil filmatiseringar av flera av sina egna föreställningar, samt dokumentärer om truppens unika teatermetoder.

Workshoparbetet skedde under inspirerad och ihärdig ledning av regissören Ariane Mnouchkine och sju skådespelare från truppen Théâtre du Soleil, som var "medhjälpare" och "medspelare" tillsammans med workshopdeltagarna.

Första dagen startade med gruppövningar (körövningar med en körledare) till klassisk musik. Körövningarna övergick efter ett par dagar till improvisationer med kostym till musiken. I slutet av första veckan tog improvisationerna större plats och utvecklades till längre scener ("lazzis") med improviserade repliker.

Andra veckan arbetade workshopdeltagarna med masker från commedia dell'arte och balinesisk teater. Ariane Mnouchkine presenterade maskernas traditionella karaktärer och workshopdeltagarna fick sedan i kostym och tillsammans med skådespelarna från Théâtre du Soleil, utforska karaktärernas egenskaper och rörelser (ibland genom att imitera skådespelarna ur truppen). I improvisationer ingick ett flertal olika karaktärer och dramaturgin följde temat "audition för en teaterfestival på den ödsliga ön Fårö". Improvisationerna gjordes på och kring en liten uppbyggd scen av träplankor/"tiljor" i medeltida stil.

Att utveckla längre scener utifrån karaktärer som improviserar fram en dramaturgi, ofta till musik, är just den kollektiva arbetsmetod som Théâtre du Soleil använder för att utveckla föreställningar som blir kollektivt skapade verk. Denna arbetsmetod är vad Théâtre du Soleil vill förmedla till unga skådespelare – som förhoppningsvis skapar egna, nya teatertrupper – genom Nomadskolan.

Pauserna i teaterarbetet gav även plats för frågor och samtal mellan workshopdeltagarna och regissören Ariane Mnouchkine, om det konkreta arbetet på scenen och om teatern i stort, både om hur den spelas, om skriven teater och litteratur om teater. Samtalen berörde ofta även ämnen som dagsaktuell politik, historia, filosofi, konst och kulturarv.

Workshopens arbetsspråk var franska och svenska i simultanöversättning av tolk (jag själv, Sofia Norlin). Samtalen med direkta frågor från workshopdeltagarna skedde ofta på engelska, eftersom Ariane Mnouchkine talar god engelska och vissa workshopdeltagare inte talade svenska.

Workshopdeltagarna och Martial Jacques från Théâtre du Soleil i balinesiska masker och kostymer.

Vad och hur blev resultatet?

De två veckornas workshopsarbete gav de deltagande skådespelarna en initiation i kollektiva arbetmetoder som utvecklats och används på Théâtre du Soleil sedan 1974. Deltagarna introducerades även i speltekniker med balinesiska masker och masker från commedia dell' arte. Deltagarna fick se flera filmer om Théâtre du Soleils produktioner och skapa dialog i samtal om teater och omvärlden med regissören Ariane Mnouchkine.

Workshopen skapade ett oerhört berikande möte mellan deltagarna och med Ariane Mnouchkine och skådespelarna från Théâtre du Soleil.

En Facebooksida har startats för att hålla kontakten mellan workshopdeltagarna och några fortsätter att skapa teater tillsammans i ett initiativ av Nesmah Saleh, en av workshopens deltagare, som snabbt arrangerade hyra av en teaterlokal i Stockholmsområdet för fortsatt improvisationsarbete, även med mask.

Eftersom workshopen Nomadskolan var en sommarkurs på Stockholms Dramatiska Högskola, fick varje workshopdeltagare (för att få godkänt) lämna in en skriftlig redovisning till Simon Norrthon med svar på frågan: *vad har workshopen förändrat för dig?*

Ett flertal observatörer kommer att skriva om workshopen i form av artiklar och forskning, t ex Stacey Sacks, doktorand i scenkonst på STDH och Susanne Marko, teaterkritiker och regissör bl a från Västanå Teater, som ska hålla en temakväll på Unga Klara om Théâtre du Soleil's arbetsmetoder. En temadag med filmvisningar om Théâtre du Soleil och workshopen har också gjorts av Lennart R Nilsson för TeaterAlliansen.

Med mina egna kollegor från teater Unga Klara, Katta Pålsson, Hanna Roth och Alexandra Ljungkvist-Sjölin, som deltog i workshopen, kommer vi direkt att använda oss av vissa arbetsmetoder i våra improvisationer med nyanlända flyktingungdomar. Jag gissar att flera deltagande grupper tar med sig erfarenheterna i sitt arbete.

Som en uppföljning av Nomadskolans europeiska samarbete kommer medverkande från Stockholms Dramatiska Högskola och Oxford University att träffas på Théâtre du Soleil i Paris i ett fördjupat konstnärligt samarbete som en fortsättning på Nomadskolan och med planer på fler workshops.

Workshopdeltagare på lunchpaus utanför teatertältet vid Bergmancenter.

Inne i teatertältet. Balinesiska masker, Sofia Norlin som tolk.

Vilka erfarenheter har vi gjort?

Det var helt avgörande att Stockholms Dramatiska Högskola genom Simon Norrthons stora engagemang, kunde ta sig an arrangemanget av workshopen på ett så omfattande sätt både ekonomiskt och organisatoriskt. Vad vi däremot upptäckte var att den akademiska världen med sitt administrativa språk och krav på behörighet (t ex gymnasiebetyg), avskräckte eller hindrade vissa ansökande med lång teatererfarenhet, som visade sig vara akademiskt obehöriga. Samma sak kan även ha försvårat vårt mål att nå ut till sociala och geografiska grupper som oftast inte är i kontakt med konstnärliga högskolor.

Vi är alla oerhört glada över workshopen, både vi som organiserat den svenska sidan och regissören Ariane Mnouchkine och Théâtre du Soleil. Ariane önskar därför en fortsättning på den svenska delen av Nomadskolan, år 2017 och än en gång på Fårö. Vi kommer även nästa gång att göra workshopen under liknande former, som fungerade väldigt bra, men även frakta mer kostym och accessoarer från Théâtre du Soleil, eftersom dessa visade sig inte räcka till en så stor grupp deltagare (mycket tid gick åt till kostymbyten).

Sebastian Brottet-Michel, Vincent Mangado, Martial Jacques, Ariane Mnouchkine, Eve Doé-Bruce, Arman Saribekyan och Reza Rajabee från Théâtre du Soleil.

Vilken betydelse kan det få för Théâtre du Soleils och för svenska skådespelares konstnärliga verksamhet?

Théâtre du Soleil kommer i ett fortsatt konstnärligt utbyte att ta emot workshopdeltagare och organisatörer från Stockholms Dramatiska Högskola och Oxford University under sitt kommande repetitionsarbete i Paris.

Samtliga workshopdeltagare från Fårö kan ansöka till en stor workshop (ca 450 deltagare) som hålls på Théâtre du Soleil innan truppens nästa produktion, 2016. Deltagarnas erfarenhet från Fårö är en god ingång för att vidareutbilda sig hos dem.

Théâtre de Soleils främsta mål med Nomadskolan är att nya unga teatertrupper startas som en följd av erfarenheten i workshopen. Nya skådespelartrupper som med metoder för kollektivt skapande producerar kollektiva verk. Skådespelerskan/workshopdeltagaren Nesmah Salehs initiativ till fortsatta möten för improvisation (varje vecka) med workshopens stockholmsboende deltagare, är just ett exempel på ett sådant initiativ.

Samtalstunderna med Ariane Mnouchkine i teatertältet, liksom samtal och mejl som vi – workshopens organisatörer – fått efteråt, vittnar om att erfarenheten av workshopen inspirerat många deltagare på djupet, både som en insikt om varför de valt skådespelaryrket och som en inspirationskälla kring vad teaterkonsten kan vara.

Simon Norrthon, skådespelare/prefekt på Institutionen för skådespeleri vid STDH, grillar för deltagarna sista kvällen efter att själv ha spelat flera karaktärer.

Hur vi har fördelat våra kostnader?

Se bifogad budgetredovisning.

Stockholms Dramatiska Högskolas Institution för Teater, under ledning av prefekt/skådespelare Simon Norrthon, finansierade en omfattande del av workshopen genom att göra den till en sommarkurs i högskolans program.

Bergmancenter på Fårö bidrog i ett inledande skede med konstnärlig koordination (initiativtagare Sofia Norlin, på uppdrag juni-dec 2014). Bergmancenters ekonomi ansattes drastiskt under våren och verksamhetsledare Helen Beltramé-Linné lämnade därför produktionssamarbetet men bidrog med logistisk hjälp på Fårö och upplåtande av Bergmancenters lokaler.

Konstnärsnämndens Resebidrag/Internationellt Kulturbyte finansierade flygresor för Ariane Mnouchkine och 7 skådespelare från Théâtre du Soleil, samt frakt av kostym/smink/accessoarer.

Workshopen fick även mindre bidrag av Franska Institutet i Paris, Franska Institutet i Stockholm och från Västanå teater.

Mitt deltidsarbete som initiativtagare/konstnärlig koordinator (oavlönat jan-aug 2015) utgör min egen insats för workshopen genomförande.